

Mulla viljakuse ja orgaanilise aine uuringu meetoodika

MAK 2014-2020 4. prioriteedi meetmete seire ja hindamise raames läbiviidava viljakuse uuringu jaoks on eraldiseisev meetoodika kindlate geograafiliste kohtade ja teatud kindlate mullaliikide lõikes, mille kohta ei ole andmeid võimalik saada viljakuse programmi ega muude seirete tulemustest. Aastatel 2005-2007 koguti esmakordselt mullaproovid valitud põldude proovialade künnikihist, seejärel koguti kordusproovid aastatel 2010-2011. Kordusproovid koguti teistkordselt samadelt asukohtadelt aastatel 2016-2017. Viimased kordusproovid koguti aastatel 2020-2021. Mullaproovid koguti KSM ja MAHE toetusega liitunud tootjatelt ning lisaks kontrollgrupina nende meetmetega mitteliitunud tootjate (ÜPT) põldudelt.

Algselt koguti aastatel 2005-07 1 915 mulla koondproovi, millest määrati laboratooriumis Corg ja mullaviljakuse parameetrid - pH, taimedele omastatav fosfor (P) ja kaalium (K), seega fikseeriti muldade agrokeemiliste omaduste nõ lähtepunkt ja vastavalt seire ja hindamise meetoodikale võeti kordusproovid samadest kohtadest iga 5 möödudes. Analüüsitulemuste võrdlusel selgitatakse erinevate meetmete mõju mullaviljakusele läbi valitud agrokeemiliste omaduste. Vastavalt seire ja hindamise meetoodikale kasutatakse mullaviljakuse muutuse hindamiseks järgmisi kriteeriume:

- happeliste muldade (pH<5,6) osatähtsuse muutumine
- optimaalsest madalama liikuva P sisaldusega (25 mg/kg) muldade osatähtsuse muutumine
- optimaalsest madalama liikuva K sisaldusega (130 mg/kg) muldade osatähtsuse muutumine

Vastavalt hindamise meetoodikale on meetmete mõju mullaviljakusele positiivne, kui ülalmainitud muldade osatähtsus ei ole viimase 5 aastaga suurenenud. Mullaviljakuse hindamiseks leiti kõigi kolme hindamiskriteeriumi alla kuuluvate proovide osatähtsused kõikidest proovidest maakondade ja toetustüüpide lõikes 0-aastal, 5. aastal ja 10. aastal ning 15. aastal. 2020.-2021. aastal koguti kordusproovid 1 024 alalt. 2020-2021. aastal teostati neljanda seireringi aladelt proovide kogumist viljakuse parameetrite määramiseks samadelt aladelt, et selgitada mullaparametrite muutust viimasel viiel aastal erinevate toetustüüpide ja maakondade lõikes. Juhul kui toetustüüp muutus alg- ja kordusproovi võtmise ajal, lähtuti toetustüüpide määramisel viimase kordusproovide ajal kehtinud toetustüübist. Seetõttu on toetustüüpide proovide jagunemises toimunud teatud muutused, mis teatud määral mõjutavad ka lõpptulemust, kuid on antud uuringus paratamatu. Valimi suurus on vähenenud eeskätt maakasutuse ning toetustüüpide muutuste tõttu. Kuna mulla Corg määramise meetoodikas on toimunud nende aastate jooksul kaks korda meetoodika muutused, siis Corg muutusi me seireingides käsitleda ei saa.